



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni  
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones  
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis  
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis  
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -  
Libros Vndecim Complectens

**Henricus, de Sancto Ignatio**

**Leodii, 1709**

Caput XVI. Obligatio ad Horas Canonicas recitandas.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)



mortui juvare nequeant vivos, in hac vita existentes, inquit Durandus in Rationali div. Offic. l. 4. c. 15.

73 His tamen non obstantibus, sapientissimus noster Lezana consulto 3. n. 118. probabiliter docet, ex multorum Theologorum consensu, animas Purgatorii à fidelibus piè invocari posse. Nec id S. Thomas negare videtur (non enim dicit, quòd eas orare non possumus) sed solum asserere, quòd eas non oramus, id est orare & invocare non solemus: quia scilicet non ita constat, quòd nostras cognoscant orationes, suntque potiùs in statu ut oretur pro ipsis, quàm ut orent pro nobis. Ex quo consequens non est, quòd nunquam orent pro nobis. Tamen si enim hoc non faciant ratione statùs (potiùs deputati ad satisfaciendum pro se, quàm ad orandum pro aliis) faciunt tamen ratione charitatis & communionis, quam eo in statu retinent ad nos.

74 Probatur ergo ista opinio, tum quia multi (ut ex D. Gregorio 4. Dialog. refert Viguerius Inst. c. 5. §. 5.) per animarum adhuc purgantium invocationem adjuvi sunt. Siquidem Gregorius cap. 40. ibi narrat, quòd animæ Pachelii & Severini, adhuc in Purgatorio existentes, miracula in terris operabantur. quod probabili (licet non evidenti) argumento est, ipsas, fidelium precibus moras, divinum auxilium ipsis impetrasse. Tum quia nihil obstat, ut ex objectorum argumentorum solutione constabit. Tum denique quia piè credi potest, ipsas orare pro vivis, à quibus adjuvantur: inter ipsos proinde & ipsas esse communionem charitatis, quà pro se mutuo orent, prout docent Richardus de Media-Villa, Gabriel, Medina, Sorus, Bellarminus, Eckius, Azorius, Bonacina, Sylvius, apud Sinnichium §. 283. Jam verò semel dato quòd orent pro vivis, quidni earum oratio implorari possit à vivis? Certè non quia vivorum orationes non cognoscunt: cum piè credi possit, eas ipsis manifestari per Angelos suos Custodes; vel per nostros; vel per utrosque: cum hoc non excedat statum ipsorum, & Angelicæ custodiæ videatur consentaneum. Accedit quòd esto non cognoscerent orationes nostras, sufficeret eas à Deo & Angelis cognosci, animasque illas consequenter à Deo vel Angelis excitari & moveri ad orandum pro nobis, prout Hieremias Propheta in Lybbo existens excitatus legitur ad orandum pro Judaico populo. 2. Machab. 15. Quam ob causam Hugo de S. Victore, Eckius, Hesselius, Serarius, Bellarminus, & alii apud Sinnichium §. 285. existimant, quòd etiam si Sancti in celo regnantes orationes nostras non cognoscerent, consequens non foret, invocandos non esse.

Et per hæc patet ad 1<sup>um</sup>. in contrarium.

75 Ad 2<sup>um</sup>. dicendum, quòd licet non tam sint in statu orandi pro nobis, quàm ut oremus pro ipsis; non idèo tamen sint in statu, in quo absolutè non possint orare pro nobis, vel nobis aliquid impetrare, ex vi præceden-

tium meritorum ipsorum, sicut & ex divina acceptatione (quomodò Sanctorum orationes impetrandi efficaciam habere docet S. Thomas a. 9. ad 1.) cum in illo pœnali carcere à Deo hostili non detineantur affectu, sed amico, & paterno, licet simul vindice, ut purgatoris illis flammis à maculis expurgatæ, expeditæ reddantur ad paratam sibi regni celestis possessionem. Et idèo dolor in ipsis nullatenus perturbat iudicium rationis, nec impedit affectum bonæ voluntatis, nec proinde bonam voluntatem orandi pro nobis. Cum impedimenta ista in nobis contingant ratione corporeorum organorum, quibus ipsæ carent.

Ad 3<sup>um</sup>. dicendum, orationem pro nobis, 76 impetratoriam in animabus illis esse compatibilem cum solutione pro seipsis, nec per eam impediri necessariam ad hoc attentionem, nec charitativam pro nobis sollicitudinem; cum dives in inferno benè oraverit pro fratribus suis. Luc. 16.

Ad 4<sup>um</sup>. dicendum rationem meliorem reddi posse, ex eo quòd Ecclesia in Missarum illarum collectis, quòd efficacius defunctorum animas adjuvet, velit unice pro ipsis orare, nec in Missis illis velit nisi luctum & commemorationem defunctorum, ut nobis amplius inculcet mortis meditationem.

## CAPUT XV.

### Horarum Canonicarum explicatio.

78 **H**ORÆ Canonicae dicuntur, series divinarum laudum, precumque vocalium, quæ diù noctuque, certis horis, Ecclesie nomine, juxta Canonum præscriptum recitandæ sunt, conformiter ad illud Psal. 118. *Septies in die laudem dixit tibi.* Unde septem Horæ Canonicae convenienter præscriptæ sunt Clementinâ un. de reliq. & venerat. Sanct. videlicet Matutinum, cum Laudibus, Prima, Tertia, Sexta, Nona, Vesperæ, Completorium, ad representanda mysteria septenarii numeri, maximè septem beneficia principaliora, Creationis, Conservationis, Redemptionis, Prædestinationis, Vocationis, Justificationis, Glorificationis; septem quoque mysteria Dominicæ Passionis, hisce versibus comprehensa apud Glossam cap. 10. de celebrat. Miss.

*Hæc sunt septenis propter quæ psallimus horis  
Matutina ligat Christum, qui crimina purgat:  
Prima replet spiritus: dat causam Tertia mortis:  
Sexta cruci nescit: latus ejus Nona bisperit:  
Vespera deponit: tumultu Completa reponit.*

## CAPUT XVI.

### Obligati ad Horas Canonicas recitandas.

79 **P**rimò, ad eas tenentur sub mortali Beneficiati omnes, etiam in sacris non existentes, & curam animarum non habentes. De iplo-



ipforum namque obligatione constat, tum ex traditione & consuetudine, ex qua habemus beneficium dari propter officium. Tum ex Concilio Lateranenſi V. ſeſſ. 9. ubi beneficiato cuicumque, poſt ſex menſes à die conſecutionis beneficii, abſque impedimento legitimo officium omittentem, imponitur obligatio reſtituendi fructus beneficiorum ſuorum, pro rata omiſſionis. Et additur quòd ſi ultra dictum tempus in ſimili negligentia contumaciter permanſerit, ſi ſcilicet per quindecim dies illud bis ſaltem non dixerit, legitimam monitione præcedente; beneficium ipſo priveretur: cùm propter officium detur beneficium. Vide ſuprà cap. 127. ubi reliqua hoc ſpectantia invenies.

80 Secundo, ad eas etiam ſub mortali tenentur omnes Clerici exiſtentes in ſacris, etiam non beneficiati, ſaltem poſt annos pubertatis ſponte ordinati, etiam degradati & excommunicati. Ita Doctores omnes, id non tantum probantes ex jure ſcripto, quàm ex recepta conſuetudine, traditioneque, cujus initium cùm non ſit invenire, credibile eſt ab Apoſtoliſ emanari.

81 Id quidem aliqui probare nituntur ex Canonè ſiquis Presbyter diſt. 92. ubi ſic: *Siquis Presbyter, aut Diaconus, vel quilibet Clericus, Eccleſie deputatus, ſi intra curiam fuerit, aut in quolibet loco, in quo Eccleſia eſt; ad quotidianum pſallendi officium matutinis vel vespertinis horis ad Eccleſiam non convenerit, deponatur à Clero.* Sed Gratianus ibi verba iſta ad quotidianum pſallendi officium de ſuo poſuit, loco iſtorum, ad quotidianum ſacrificium; quæ habentur in Concilio Toletano I. can. 5. unde canon iſte eſt deſumptus. Deinde canon iſte ad ſummum probat obligationem Horarum in Choro, ſeu Eccleſia. Alii idipſum colligere ſe putant ex cap. Presbyter de celebrat. Miſſ. Presbyter manè matutinali officio expleto, penſum ſervitutis ſua, videlicet Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperamque perſolvat. Sed nulla ibi mentio Diaconorum; nec Subdiaconorum. Alii ad id probandum recurrunt ad cap. dolentes de celebr. Miſſ. ubi tam minoribus, quàm majoribus Clericis præcipitur in virtute S. Obedientiæ; ut divinum Officium nocturnum pariter & diurnum ſtudioſè celebrent pariter & devotè. At nec ibi aperta mentio eſt de obligatione extra Chororum, nec declaratur quinam ſint illi Clerici minores, nam etiam Clerici in ſolis Ordinibus minoribus conſtituti, ſunt Clerici minores, nec tamen ad horas extra Chororum tenentur.

82 Melius ergo id ex traditione probatur, & conſuetudine, ita ut hîc dicere poſſimus cum Tertulliano de corona Militis c. 3. *Harum & aliarum ejuſmodi diſciplinarum ſi legem expoſtules Scripturarum, nullam invenies: traditio tibi prætendatur aultrix, conſuetudo confirmatrix, & fides obſervatrix.* Hinc etiam Melchior Canus l. 12. de locis Theol. c. 9. *Falſantur (inquit) multi exiſtantes, omnes Ec-*

*cleſia leges à juris voluminibus petendas eſſe. Hinc Cajetanus labore penè conſectus eſt, dum legem quaereret, quæ Clerici Monachicam Religionem profeſſi, ad divinas præſcriptas preces exſolvendas aſtringerentur. Multa, mihi crede, Eccleſia leges ſunt, quas non Scriptura, ſed uſus interpretatur.*

Dixi 1<sup>o</sup>. ſaltem poſt annos pubertatis ſponte 83 ordinati: ſiquis enim ante pubertatis annos, vel poſt illos coactè ordinatus fuiſſet, ad horas non teneretur, juxta Suarez, Caſtro-Palaum, & alios, niſi voluntariè poſtmodum uteretur Ordine ſuſcepto.

Dixi 2<sup>o</sup>. etiam degradati, & excommu- 84 nicati: quia æquum non eſt ut commodum ex delicto reportent.

Dixi 3<sup>o</sup>. credibile eſſe allegari conſuetudinis 85 traditionisque initium ab Apoſtoliſ emanari. Legimus namque Act. 2. *Erant autem perſeverantes in fractione panis, & orationibus*, id eſt in Pſalmis, & Canticis, aliſque Dei laudibus & orationibus, ex quibus ſucceſſu temporum compilatum eſt Breviarium. Hoc eſt enim quod Apoſtoliſ inſinuat Ephel. 5. *in Pſalmis, Hymnis & Canticis ſpiritalibus cantantes & pſallentes*, &c. Unde Tertullianus de jejun. c. 11. tempus iſtarum Dei laudum, Palmarum, & Canticorum, *Horas Apoſtolicas* vocat: *Horarum inferiorum, exinde Apoſtolicarum; Tertia, Sexta, Nona, &c.* Et ab Eccleſiæ nascentis, Ordinumque Regularium exordio legitur, triplicis generis homines Horis recitandis applicatos fuiſſe, nimirum Clericos, Religioſos, ac Religioſas. De Clericis namque antiqua extat Conſtitutio l. 8. Conſtitut. Apoſtol. c. 30. *Præcæſiones facite manè, tertiâ horâ, & ſextâ, nonâ, & vespere iſque ad galli cantum.* Quas Horas Tertullianus ubi ſuprà vocat *officia Dei*. S. Benedictus Regula ſua c. 50. *opus Dei*. Quo etiam nomine eas appellat S. Caſarius in Regula apud P. le Comte in Annal. Eccleſ. Franciæ.

Quod ad Religioſos attinet, Plalmodyam 86 quidem à Clericis acceperunt, ſed longius quàm ipſi tempus in ea impenderunt. Teſte namque Epiphaniò expoſ. fid. Cathol. c. 23. *matutina laudes in Eccleſia Catholica, matutinaque preces aſſiduè celebrantur; lucernales item Pſalmi, & orationes...* magna verò ex parte Monachi in decantandis Pſalmis, ac perpetuis orationibus occupantur. Videri poteſt Caſſianus l. 2. & 3. ubi ſcribit *Egypti ac Thebaidis Monachos majorem diei noctiſque partem in horis decantandis impendiſſe.* S. Pachomius in Regula ſua ſtatuit, ut diſcipuli ſui duodecies quotidie, manè ſcilicet ſexies, & tantundem vespere ac nocte orarent. S. Baſilius ſerm. de Inſtit. Monach. dicit *ſtatis temporibus præſcriptas orationes obſervari in Conventibus ſolemne eſt, & quotidianum, ſcilicet horam matutinam, tertiam, ſextam, nonam, vespertas, completorium, & mediæ noctis.* Horas etiam Canonicas à Monachis ſuis recitandas ad longum deſcribit S. Benedictus in



Regula sua c. 9. 10. & seqq. Quod & ceteri deinde Ordines generaliter observarunt.

86 Religiosos etiam in recitandis Horis exactas fuisse testantur S. Gregorius Nissenus in vita S. Macrinae, & S. Hieronymus epist. 27. ubi sic: *Mane, hora tertia, sexta, nona, vespere, noctis mediis per ordinem psalterium cantabant.* Et epist. ad Demetriadem: *Prater Psalmorum & orationis ordinem, quod tibi hora tertia, sexta, nona, ad vespertum, media nocte, & mane semper est exercendum, &c.* Omitto consonantia testimonia S. Athanasii l. de virginit. S. Ambrosii l. 3. de virginit. S. Augustini in Reg. sumpta ex epist. 109. c. 7. & l. 22. de Civit. Dei c. 8.

87 Nec solum in Choro, sed & extra illum, divini illius Officii pensum Religiosi persolvere jubebantur, ut videre est in Regula S. Pachomii c. 142. *Esi in navi fuerit vel in Monasterio, & agro, & in itinere, & in quolibet ministerio, orandi & psallendi tempora non pratermutat.* In Regula etiam S. Basilii c. 107. *Si corporaliter adesse cum ceteris non occurrat ad orationis locum, in quocumque loco inventus fuerit, quod devotionis est expleat.* Et in Reg. S. Benedicti c. 50. *Frater qui omnino longe sunt in labore, & non possunt occurrere hora competenti ad Oratorium, & Abbas hoc perpendit quia ita est, agant ibidem opus Dei, ubi operantur, cum tremore divino flectentes genua. Similiter qui in itinere directi sunt, non eos praterant hora constituta, sed, ut possunt, agant ibi, & servitutis pensum non negligant reddere.*

88 Ex his ergo dilucidè apparet, divinæ illius servitutis pensum ab iis persolvendum qui specialiter se divino devoverunt obsequio, ab Ecclesiæ initio ad Horas Canonicas determinatum fuisse; non idèd Canonicas dictas, quòd Canone aliquo scripto statuta fuerint, sed quòd legitimè consuetudine vim Canonis seu legis habente fuerint introductæ, velut Officium proprium ejusmodi personarum. Unde etiam *Officium divinum* nuncupantur. Enimverò disciplina ecclesiastica leges initio non fuerat nisi ejusmodi consuetudines, in omnique statu nascente, primitivæ consuetudines perinde receptæ sunt, velut leges fundamentales, ac si supremorum Principum autoritate solemniter promulgatæ fuissent, uti doctissimus vir Thomassinus demonstrat p. 1. discipl. Ecclesiast. l. 1. c. 25. Neque alio modo incæpit obligatio sumendi S. Eucharistiam corpore jejuno. Et idem est de obligatione jejunandi quadraginta diebus ante Pascha; quam observantiam Ecclesiæ consuetudo roboravit, teste Augustino epist. 119. ad Januar. c. 15. Idem quoque de Episcoporum, Presbyterorum & Diaconorum obligatione ab uxoribus sese abstinendi, tradit Concilium Carthag. II. can. 2. *Quia (inquit) sic Apostoli docuerunt, & ipsa servavit Antiquitas.* Itas verò & alias ejusmodi consuetudines vim habere legis scriptæ, nemo unus est qui dubitet: *Consuetudo*

namque, *etiam in civilibus rebus, pro lege suscipitur, ubi deficit lex,* ait Tertullianus de corona militis c. 3.

Idem proinde dicendum de obligatione Clericorum in sacris, Religiosorumque ac Religiosarum ad Chorum deputatorum ad legendas Horas Canonicas, quam idèd dixi credibiliter ab Apostolis traditam esse, sicut de consuetudine non rebaptizandi baptizatos ab hæreticis, S. Augustinus dicit l. 5. de bapt. contra Donat. c. 23; quòd consuetudo illa ab Apostolorum traditione exordium sumpsisse credenda est; *sicut sunt multa qua universa tenet Ecclesiæ, & ob hoc ab Apostolis præcepta benè credantur, quamquam scripta non reperiantur.* Unde epist. 119. c. 18. dicit, quòd *de Hymnis & Psalmis canendis, & ipsius Domini & Apostolorum habeamus documenta, & exempla, & præcepta.*

Nec tamen consuetudo illa vim legis habere desineret, etiam si ab Apostolica Traditione non descenderet, nec cum Ecclesiâ nascente incæpisset. Cùm eo ipso vim legis habeat, quo eam pro lege tenendam Majores censuerunt: *In his quippe rebus, de quibus nihil certi statuit divina Scriptura, mos populi Dei, & instituta Majorum pro lege tenenda sunt; & sicut prævaricatores divinarum legum, ita contempiores ecclesiasticarum consuetudinum coercendi sunt.* Can. in his dist. 11.

## CAPUT XVII.

*Religiosos ad Chorum professos, etiam in sacris non existentes, sicut & Religiosas similiter ad Chorum professas, secliso speciali Instituto Ordinis sui, vel Apostolica dispensatione, sub mortali esse obligatos & obligatas ad Horas Canonicas, etiam extra Chorum recitandas, sententia est adèd certa, ut opinio contraria nullam habeat probabilitatem.*

**H**anc statuo contra pauculos novatien-tes, qui contra totam venerandam Antiquitatem, & omnes ferè modernos Scriptores, contrariam nonnullis Monialibus, sicut & junioribus Clericis professis hodie persuadere conantur, pro novitia opinione sua referentes Petrum Marchantium Trib. Sacram. tr. 2. p. 2. tit. 3. sect. 1. q. 1. Martinum de S. Joseph. to. 1. l. 2. de Ordine tr. 1. n. 3. Joannem Jacobi in duobus discursibus Apologeticis hac de re editis, Burghaberum apud ipsum. Quorum opinionem tamet si Bordonus, Antonius de Hinojola & Cottonus existimant probabilem: mihi certè probabilis non videtur; imò eam temerariam vocat Reginaldus l. 18. prax. pœnit. n. 190. erroneam. Sorus l. 3. de just. q. 5. improbabilem, temerariam, scandalosam. Bertrandus Loth in Casibus Belgicis tr. 23. q. 1. a. 8. eandem omni probabilitate carere dicit. Donatus Laynenis to. 4. tr. 18. q. 9. n. 5. *Nè dicam (inquit) quòd sic temeraria contra communem, scandalosa & omissa* sainti